

Oppdragelse forklarer unges risikoatferd

Foreldres oppdragerstil forklarer det meste av barnas vennevalg, og hvorfor noen får avvikende normer og blir kriminelle, viser forskning ved Høgskolen i Bergen.

Marthe Berg-Olsen
Journalist

I samarbeid med
Høgskolen i Bergen

Torsdag 06. mars 2008
kl. 05:00

- Bli fortrolige med barna, oppfordrer Folkvard Nævdal.

Han er forsker ved Høgskolen i Bergen.

- Forholdet mellom foreldre og barn må være preget av nærhet og frivillig informasjon.

- Det er viktig at foreldre holder seg oppdaterte på hva barna deres gjør på fritiden, sier han.

Intervjuet 650 ungdommer

Graden av informasjon som foreldrene sitter inne med om sine egne barn, kan i stor grad forklare hvilken retning den unges liv tar.

Er denne informasjonen innhentet i fortrolighet, knyttes den sterkt opp mot en positiv utvikling i alle familiemønster.

Det går frem av en undersøkelse Nævdal har gjort blant 10. klassinger i Bergenskolen. Han har intervjuet 650 unge om ulike faktorer ved oppveksten og hverdagen deres.

Unngå forhøret

Foreldre bør passe seg for å være forhørende, påpeker forskeren.

- Er informasjonen innhentet ved detektivvirksomhet og forhør, har det negativ effekt. De samme funnene er også gjort i svenske undersøkelser, sier han.

Nævdal har de siste ti årene forsket på ungdoms- og familiesosiologi. Han har blant annet sett på hvordan ulike familiestrukturer påvirker skoleresultater og karriere hos de unge.

Derfor ble han også invitert av forlaget NOVA Publishers til å bidra med forskning på temaet. Funnene er presentert i et bokkapittel i den amerikanske bokserien "Social perception".

Kommer an på relasjonell kvalitet

Artikkelen følger opp **tidligere forskning** som konkluderer med at barn løper større risiko, blant annet for bruk av vold og rusmidler, hos aleneforeldre enn i toforeldrefamilier.

Dette gjelder særlig der far har omsorgen, og funnene støttes av studier i USA og Europa.

En har tradisjonelt trodd at det var selve familieoppløsningen, og de psykologiske prosessene knyttet til denne, som satte varige spor og medførte en negativ utvikling for barn, forteller Folkvard Nævdal.

Det er det trolig også noe i, presiserer han.

- Men forskningen viser nå at det er forholdet mellom familiemedlemmene i tiden etter familieoppløsningen som er avgjørende for om utviklingen skal bli positiv eller negativ, sier forskeren.

- Eneforeldre kommer lettere i en ressurskrise, og har mindre kapasitet til å følge opp ungdommen enn to-foreldre, legger han til.

Vil satse på familieveiledning

Nævdals konklusjon vekker en viss optimisme. Han håper at forskningen kan være med på å legitimere at det nytter å drive med kvalifisert familieveiledning i tilfeller hvor familien brytes opp.

- Vi kan spare samfunnet for mye trist om vi setter inn støtet litt tidligere og iverksetter forebyggende strategier for å gjøre forholdet mellom foreldre og barn bedre og mer fortlølig.

- Det må myndighetene være klar over, sier han.

Søker alternativ tilhørighet

Å være informert som forelder er viktigst når en har gutter, viser forskningen. Jentene er mindre avhengige av at foreldrene er orientert om hvor de er og hvem de er sammen med.

- Trolig skyldes dette at jenter statistisk sett er mer lojale mot storsamfunnets normer uansett oppdragerstil hjemme.

- Det er dette lojalitetsmønsteret som også sikrer jentene gode prestasjoner i skolen, sier Nævdal, som også er ekspert på spesialpedagogikk.

Men når en jente først bryter ut av det gode fellesskap, har hun gjerne en dårligere prognose enn gutten for å greie seg.

Forskjeller mellom ulike familiemønstre blir i stor grad forklart ved at de unge søker alternativ tilhørighet der familielivet er utrivelig og foreldrene ikke sørger for de relasjonskvaliteter som er nødvendige.

Slike kvaliteter er vanskeligere å opprettholde der en forelder skal bære byrden alene, forteller forskeren.

Folkvard Nævdal.